

שאלות חזרה – מסכת סוכה (פרק שלישי)

שאלות ארוכות

שאלה מס' 1

"לולב הגזול והיבש פסול" (כט : ל).

- א. מה דין לולב הגזול ביום טוב שני ומדוע?
- ב. מה דין לולב השאול ביום טוב ראשון ומדוע?

תשובה

- א. לדעת ר' יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: פסול, בגלל שזה מצוה הבאה בעבירה. לדעת ר' יצחק בר נחמני בשם שמואל: כשר – מתוך שיוצא בשאול יוצא נמי בגזול.
- ב. ביו"ט ראשון – פסול, "לכם" משלכם והאי לאו דידיה הוא.

שאלה מס' 2

"תנא יבש פסול רבי יהודה מכשיר" (לא).

- א. למסקנת הגמרא, מה סובר רבי יהודה באתרוג ומה לומד מהמילה "הדר"?
- ב. מה הסיבה לשיטת רבי יהודה במקורות הבאים: (1) "הירוק ככרתי... רבי יהודה פוסל" (2) "ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחת דברי רבי יהודה" ?

תשובה

- א. רבי יהודה מכשיר באתרוג, ולומד מהמילה "הדר" שמדובר באתרוג - "הדר באילנו משנה לשנה".
- ב. (1) משום דלא גמר פירא (2) כיון דאמר רבה לולב בימי ואתרוג בשמאל זימנן דמחלפי ליה ואתי לאפוכינהו ואתי לאיפסולי

שאלה מס' 3

דיני לולב:

- א. "לולב של אשירה ושל עיר הנדחת – פסול" – באיזה לולב של אשירה מדובר בדיוק, וכיצד ניתן לדייק זאת מלולב של עיר הנדחת? (לא):
- ב. האם מותר לכרוך באמצעות הסודר את הלולב כשנוטלו לצאת בו ידי חובה, ומדוע? (2 דעות) (לו).

תשובה

- א. באשרה דמשה עסקינן [דכתותי מיכתת שיעוריה], דיקא נמי דקתני דומיא דעיר הנדחת שמע מינה.
- ב. רבה: אסור, דבעינן לקיחה תמה. רבא: מותר, דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה.

שאלה מס' 4

- א. אם חסר מין אחד מארבעת המינים (לדוגמא : אתרוג) – האם מותר לקחת 'תחליף' למין החסר (כגון : רמון), ומדוע? (לא :)
- ב. אם חסר מין אחד מארבעת המינים – האם יש מצוה בנטילת 3 מינים, ומה המקור לכך? (לד :)

תשובה

- א. לא, זימנין דנפיק חורבא מיניה דאתי למסרד
- ב. לא, שנאמר "ולקחתם" שתהא לקיחה תמה

שאלה מס' 5

דיני אתרוג (לה. לה. :)

- א. למסקנת הגמרא - מדוע אתרוג של ערלה פסול? (2 דעות)
- ב. אתרוג שעלתה חזזית על מיעוטו – באיזה אופן יהיה פסול למסקנת הגמרא? (2 אופנים)

תשובה

- א. לדעה 1 : לפי שאין בו היתר אכילה. לדעה 2 : לפי שגם אין בו דין ממון.
- ב. (1) אם החזזית היא לא במקום אחד, אלא בשנים ושלושה מקומות. (2) ועל חוטמו אפילו במשהו נמי פסול.

שאלה מס' 6

דיני אתרוג (לה. :)

- א. מדוע אין ליטול לכתחילה אתרוג של תרומה טהורה (2 סיבות), ובאיזה מקרה יש הבדל בין 2 הסיבות? (לה. :)
- ב. מה דין אתרוג של דמאי, ומדוע? (לה. :)

תשובה

- א. פליגי בה ר' אמי ור' אסי חד אמר מפני שמכשירה וחד אמר מפני שמפסידה מאי בינייהו כגון שקרא עליה שם חוץ מקליפתה חיצונה למ"ד מפני שמכשירה איכא למ"ד מפני שמפסידה ליכא
- ב. ב"ש פוסלין ובי"ה מכשירין - מ"ט דבית הלל כיון דאי בעי מפקר להו לנכסיה והוי עני וחזי ליה השתא נמי לכם קרינא ביה דתנן מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי וב"ש עני לא אכיל דמאי

שאלה מס' 7

"מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב ליטול לכשיכנס לביתו יטול על שלחנו... " (לה.).

- א. כיצד מיישבת הגמרא את הקושיה הבאה : "ורמינהי אם התחילו אין מפסיקין"?
- ב. האם המשנה (בסוכה) עוסקת בדאורייתא או בדרבנן? – הוכח!

תשובה

- א. הא דאיכא שהות ביום הא דליכא שהות ביום
- ב. הכא ביום טוב שני דרבנן עסקין דיקא נמי מדקתני מי שבא בדרך ואין בידו לולב דאי ס"ד ביו"ט ראשון מי שרי (הערה : רש"ש ויעב"ץ ביארו דיו"ט שני הכוונה היא לחוה"מ)

שאלה מס' 8

"הלוקח לולב מחבירו בשביעית נותן לו אתרוג במתנה לפי שאין רשאי ללוקח בשביעית" (לט. לט. :)

א. מדוע לא רשאי לקחת אתרוג בשביעית (תמורת כסף)?

ב. מדוע החשש הקיים באתרוג (שציינת בסעיף א') לא קיים בלולב המובא במשנה?

תשובה

א. לפי שאין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ.

ב. כי מדובר בלולב בר ששית הנכנס לשביעית והולכין בלולב אחר חנטה (שהיתה בשישית).

שאלה מס' 9

מה הם 5 המקומות במסכת בהם נאמר "משם ראייה"?

תשובה

א. תניא כוותיה דרב סככה בנסרים של ארז שאין בהן ארבעה דברי הכל כשרה יש בהן ארבעה רבי מאיר פוסל ורבי יהודה מכשיר א"ר יהודה מעשה בשעת הסכנה שהביאו נסרים שהיו בהן ארבעה וסיככנו על גבי מרפסת וישבנו תחתיהן אמרו לו משם ראייה אין שעת הסכנה ראייה (יד. :)

ב. מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש לא כך היה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורנית ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית ולא אמרו לו דבר אמרו להם ב"ש משם ראייה אף הם אמרו לו אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך (כח.)

ג. יבשין פסולין ר' יהודה אומר אף יבשין וא"ר יהודה מעשה בבני כרכין שהיו מורישין את לולביהן לבני בניהן אמרו (להם) משם ראייה אין שעת הדחק ראייה (לא. :)

ד. ובגדול כדי שיאחזו כו' : תניא א"ר יוסי מעשה ברבי עקיבא שבא לבית הכנסת ואתרוגו על כתפו אמר לו רבי יהודה משם ראייה אף הם אמרו לו אין זה הדר : (לו. :)

ה. ר' מאיר אומר אפילו במשיחה כו' : תניא א"ר מאיר מעשה ביקירי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימוניות של זהב אמרו לו משם ראייה במינו היו אוגדין אותו מלמטה (לוז.)

שאלות קצרות

1. "לולב הגזול והיבש פסול" - מדוע לולב היבש פסול? (כט. :)

תשובה

הדר בעינן וליכא.

2. מה נלמד מהפסוק "והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה"? (ל.)

תשובה

דין מצוה הבאה בעבירה

3. באיזה הקשר נאמר "פעיתא היא דא"? (לא.)

תשובה

"ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן אמרה ליה ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי צווחה ולא אשגח בה רב נחמן אמרה ליה איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה"

4. "אין ממעטין ביום טוב משום ר' אליעזר בר' שמעון אמרו ממעטין" – מדוע לדעת ר' אליעזר בר' שמעון אין כאן משום "מתקן מנא"? (ציין את שני הנתונים שעליהן מתבססת שיטתו) (לג:)

תשובה

כגון שלקטן לאכילה [ור' אליעזר בר' שמעון סבר לה כאבוה דאמר דבר שאין מתכוין מותר והא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות הבי"ע] דאית ליה הושענא אחריתי

5. באיזה הקשר הוזכר המשפט "מחט הנמצא בעובי בית הכסות"? (לד.)

תשובה

"אשתני שמייהו מכי חרב בית המקדש... אמר אביי אף אני אומר בי כסי הובלילא הובלילא בי כסי מאי נפקא מינה למחט הנמצא בעובי בית הכסות".

6. מה למד רבי אליעזר מכך שכתוב "פרי עץ הדר כפת תמרים" ולא כתוב "וכפת תמרים"? (לד:)

תשובה

שאתרוג לא עמהן באגודה

7. איך נלמד מהפסוק "פרי עץ הדר" שמדובר על אתרוג? (ציין 2 דעות מתוך 4 המובאות בגמרא) (לה.)

תשובה

- (1) פרי עץ הדר עץ שטעם עזו ופריו שוה הוי אומר זה אתרוג
- (2) אל תקרי הדר אלא הדיר מה דיר זה יש בו גדולים וקטנים תמימים ובעלי מומין הי"נ יש בו גדולים וקטנים תמימים ובעלי מומין ... אלא הכי קאמר עד שבאין קטנים עדיין גדולים קיימים
- (3) אל תקרי הדר אלא (הדר) דבר שדר באילנו משנה לשנה
- (4) אל תקרי הדר אלא (אידור) שכן בלשון יווני קורין למים (אידור) ואיזו היא שגדל על כל מים הוי אומר זה אתרוג

8. מדוע אתרוג של אשרה פסול? (לה.)

תשובה

כיון דלשריפה קאי כתותי מיכתת שיעוריה.

9. מדוע אין ליטול לכתחילה אתרוג של תרומה טהורה? (2 דעות) (לה:)

תשובה

(1) מפני שמכשירה (2) מפני שמפסידה

10. "אמר מר אתרוג כושי פסול והתניא כושי כשר דומה לכושי פסול" – מה שני התירוצים שנאמרה בגמרא? (לו.)

תשובה

(1) "כי תגן נמי מתניתין דומה לכושי תגן" (2) "הא לן והא להו" (לבני א"י פסול)

11. מתי דין אתרוג ש"גידלו בדפוס" כשר? (לו.)

תשובה

כשגידלו כברייתו [תוספת: ואפילו כשעבידא דפי דפי – כשר]

12. באיזה הקשר נאמר "כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין"? (לו.)

תשובה

בסוכות תשבו סוכה של כל דבר דברי ר"מ ר' יהודה אומר אין סוכה נוהגת אלא בדי מינים שבלולב... אמרו לו כל דין שאתה דן תחלתו להחמיר וסופו להקל אינו דין לא מצא ארבעת מינין יהא יושב ובטל והתורה אמרה בסוכות תשבו שבעת ימים סוכה של כל דבר

13. "והיכן היו מנענעין... נענוע מאן דכר שמיה" – הסבר את שאלת הגמרא. (לו.)

תשובה

המשנה פתחה ואמרה "והיכן היו מנענעין", ומנין פשיטא ליה לתנא שיהא אדם חייב בכלל לנענע?

14. בהלכות ההלל: "הוא אומר הודו לה' והם אומרים הודו לה'". מכאן ש- (לח.)

תשובה

מצווה לענות ראשי פרקים

15. "כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך ציון היא דורש אין לה" – מה נלמד מפסוק זה, וכיצד? (מא.)

תשובה

דעבדין זכר למקדש. "דורש אין לה מכלל דבעיא דרישה".

16. החזקת לולב והחזקת תפילין בזמן התפילה: איזה מהם מותר להחזיק בתפילה ומדוע? (מא.)

תשובה

להחזיק לולב מותר, כיוון שמצווה ניהו לא טריד בהו (החזקת תפילין אסור, כיון דלאו מצווה ניהו טריד בהו).

17. מתי אדם הגביה לולב אך עדיין לא יצא ידי חובת הנטילה? (2 אפשרויות) (מב.)

תשובה

כשהפכו או כשהוציאו בכלי

18. "אמר רב הונא אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמצאת בין אגפיים וכסבור חטאת העוף היא ואכלה פטור" – מה החידוש בדברי רב הונא, והרי ממתניתין שמעינן ליה? (מב.)

תשובה

"מהו דתימא התם הוא דטעה בדבר מצוה פטור היינו דעבד מצוה אבל הכא דטעה בדבר מצוה ולא עבד מצוה אימא לא קא משמע לן"

19. "מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזירתו למים בשבת... – פשיטא!"
מה תירצה הגמרא על הקושיה "פשיטא"? (מב.)

תשובה

מהו דתימא הואיל ואשה לאו בת חיובא היא אימא לא תקבל [דלגבה איכא איסור טלטול] קא משמע לן

20. מה נלמד מהפסוק "ויוסיף דעת יוסיף מכאוב"? (מב.:

תשובה

שבגדול [בניגוד לקטן] אע"פ שאינו יכול לאכול כזית דגן בכדי אכילת פרס מרחיקין מצואתו ומימי רגליו 4 אמות